

Eugen SIMION

Tranziția spre altă limbă.

"Îndreptar pătimăș"

(II)

Résumé

A doua parte dintr-un studiu mai amplu legat de scrierile românești ale lui Cioran și de obsesiile sale tematice, se ocupă de analiza "Îndreptarului pătimăș" (II) și a altor scrieri românești. Nenorocul este un concept în jurul căruia se construiește discursul negativ al filosofului Cioran. Sunt reflecții care revin constant sub pana dezamăgitului Cioran atât în scrierile românești, cât și în cele franțuzești, deoarece tânărul metec consideră că negația este otrava care purifică universul și calea de acces spre metafizică. Embleme sau simboluri adânci ale culturii române, dorul și doina exprimă în viziunea moralistului teama de rău.

Cuvinte-cheie: obsesii tematice, nenorocul, metafizica, scrierile românești ale lui Cioran, Îndreptar pătimăș

La deuxième partie d'une étude plus ample concernant les écrits roumains de Cioran et ses obsessions thématiques s'occupe de l'analyse approfondie du "Guide fougueux" (II – Indreptar pătimăș) et des autres écrits en roumain. "La déveine" est un concept autour duquel se construit le discours négatif du philosophe Cioran. Ce sont des pensées qui apparaissent sous la plume du désillusionné Cioran autant dans les écrits roumains que dans les écrits français. Etabli à Paris, le jeune métèque Cioran considère que la négation est une sorte de poison qui purifie l'univers et la voie d'accès vers la métaphysique.

Mots-clés: obsessions thématiques, le concept de déveine, la métaphysique de la négation, écrits roumains de Cioran, "Guide fougueux"

Paul CERNAT

Emil Cioran, E.M. Cioran, Cioran:

reconstrucția unei identități

Abstract

Absolvent al universităților din Lyon și București, Nicolas Cavailles este un prieten al culturii române, traducând din literatura română și devenind un expert în opera lui Cioran. A publicat la Editura CNRS una dintre cele mai substanțiale cărți despre Cioran, "Cioran malgre lui. Ecrire a l'encontre de soi". Aceasta este o monografie completă a operei sale, care se centrează pe câteva puncte semnificative, precum

"Tratatul de descompunere" sau "Lacrimi și sfinți". Faptul că, în cele din urmă, Cavailles recunoaște că Cioran îi scapă printre degete este o dovadă de inteligență critică.

Cuvinte-cheie: absolvent, literatura română, expert, Cioran, monografie

Graduate of the Universities of Lyon and Bucharest, Nicolas Cavailles is an friend of the Romanian culture, translating from the Romanian literature and became an expert in the work of Cioran. He published at the CNRS Publishing House one of the most substantial books about Cioran. "Cioran malgre lui. Ecrire a l'encontre de soi". This is an complete monography, who is focused on few significant points, like "The decay Manual" or "Tears and Saints". The fact that, finally, Cavailles recognizes that Cioran is escaping between his fingers is a proof of critical intelligence.

Key words: graduate, Romanian literature, expert, Cioran, monography.

Alunița COFAN

Istoria literară ca arheologie a memoriei și psihanaliză documentară

Résumé

Articolul care urmează este un comentariu despre modalitățile de lucru ale istoricului literar din anii 90, într-una dintre cele mai bogate cărți de interviuri privitoare la destinul Omului și Creatorului român, Lucian Blaga. Personalitate contestată (cum șade bine oricărei personalități adevărate) a culturii române, Lucian Blaga este examinat sub aspectul creării unui sistem filosofic și al nebuloaselor din viața sa. El a traversat mai multe regimuri politice: monarhia, dictatura militară și dictatura comunistă, a fost ministru plenipotențiar la Lisabona și academician la vârsta de 43 de ani. Lucrarea d-lui Ion Opreșan folosește metode de istorie literară de anchetă și documentare: o arheologie a memoriei celor intervievați și o psihanaliză a documentelor de arhivă.

Cuvinte-cheie: Lucian Blaga, istorie literară, muncă documentară, cultura română, muncă de cercetare, regimuri politice

L'article qui suit est un commentaire sur les modalités de travail de l'historien littéraire des années '90, dans l'un des plus riches ouvrages documentaire parus sur le destin de l'Homme et du Créateur roumain Lucian Blaga, une personnalité assez disputée de la culture roumaine, sous l'angle de la création d'un système philosophique, personnalité qui a traversé courageusement plusieurs régimes politiques: la monarchie, la dictature militaire et la dictature communiste. Selon nous, M. Ion Opreșan a envisagé, dans cet ouvrage, l'histoire littéraire comme une archéologie de la mémoire et une psychanalyse documentaire ou des documents des archives. Les questions les plus brumeuses de la vie et de l'oeuvre de Lucian Blaga sont mis en discussion et la vérité va ressortir des opinions de tous ces interviewés qui l'ont connu à l'époque de sa vie.

Mots-clés: *Lucian Blaga, histoire littéraire, travail documentaire, culture roumaine, philosophie, travail de recherche, régimes politiques.*

Otilia Sârbu în dialog cu Ion Simuț
**Literatura, pentru a ne
convinge, trebuie să ne spună
un secret, un adevăr, să ne
transmită o emoție inedită...**

Abstract

Ancheta literară întreprinsă de Otilia Sârbu urmărește să surprindă, printr-o serie de 15 întrebări, adresate profesorului universitar și criticului literar Ioan Simuț, câteva din realitățile societății, culturii și literaturii române de azi. Cu excepția a patru întrebări mai generale (întrebările 6,7, 8, 12), celelalte întrebări sunt personale. Toate, însă, încearcă să-l determine pe d-l Ioan Simuț să vorbească despre sine, despre locul nașterii, despre copiii lui, despre lucrările sale, despre critică literară, despre criza societății românești, despre impasul literaturii, despre conferințele Muzeului Literaturii Române din București, despre generațiile de scriitori, despre revistele literare.

Cuvinte-cheie: criticul literar Ioan Simuț, Muzeul Literaturii Române, generațiile de scriitori, Universitatea din Oradea, criza societății și literaturii românești

The literary interview performed by Otilia Sârbu purpose to describe some aspects of Romanian society, culture and literature nowadays. Except four questions more general (6-th, 7-th, 8-th, 12- th), the other questions are personal. But all these questions is trying to determine M. Ioan Simuț, university professor and literary critic from Oradea, to talk about himself, about his birthday place, his children, his critical works, about Romanian criticism, about the crisis of Romanian society, about generations of writers, about literary newspapers and magazines.

Keywords: Literay critic Ioan Simuț, Romanian Literary Museum, University of Oradea, the crisis of Romanian society and literature, generations of writers

Ion ANDREIȚĂ

Două milenii de la exilarea poetului Ovidiu

Cântărețul iubirilor gingașe

Abstract

Articolul reprezintă o călătorie spirituală, în Italia, pe urmele marelui poet latin Publius Ovidius Naso și a operei pe care a scris-o când locuia la Roma și, apoi, în exilul de la Tomis, pe coasta Mării Negre. "Iubiri" (Amores), "Arta iubirii" (Ars amandi), "Metamofozele" (Metamorphoses), "Tristele" (Tristia) și "Ponticele" (Epistulae ex Ponto sau Pontica) sunt marcate, printr-o hermeneutică punctuală, etapele biografiei spirituale a poetului ce a trăit nouă ani alături de sciți și geți, strămoșii românilor de azi. La Constanța și Sulmona (orașul de baștină a lui Ovidiu Publius Naso) există două statui identice, reprezentându-l pe poet într-o postură meditativă și melancolică.

Cuvinte-cheie: Ovidius Publius Naso, Ars amandi, biografie spirituală, exil la Tomis, orașul Constanța, Tristia

The article represents a spiritual travel in Italy, on the footsteps of the great Latin poet Publius Ovidius Naso and of his work that he wrote when he was living in Rome and, after, he was banned in exile to Tomis, on the Black Sea coast. There are analysed, through a punctual hermeneutics, the stages of a spiritual biography of this Latin poet who lived during nine years nearly with Scythians and Getae, the ancestors of nowadays Romanians. At Constantza and Sulmona (the birthplace city of Ovidius Publius Naso), there are two identical statues, which represent the poet in a meditative and melancholy posture.

Keywords: Ovidius Publius Naso, spiritual biography, exile to Tomis, Constantza city, Tristia, Ars amandi

Oana SAFTA

Între autovictimizare și statutul de victimă: C. Noica

Résumé

Carte cu titlu postum controversat, "Rugați-vă pentru fratele Alexandru" a dat naștere unor opinii contradictorii în legătură cu subiectul și atitudinea autorului vizavi de un sistem politic care i-a provocat multiple privațiuni, al căror punct culminant a fost încarcerarea însoțită de tortură. Constantin Noica, figură imponentă a spațiului cultural în calitate de sfătuitor spiritual, este un filosof și eseist român a cărui

erudiție acoperă un larg registru de la eseu până la ample studii de gnoseologie, filozofie, antropologie, ontologie și logică.

Cuvinte-cheie: Constantin Noica, filozofie, logică, gnoseologie, Rugați-vă pentru fratele Alexandru, sistem politic totalitar

Livre à titre posthume, controversé, „Priez pour le frère Alexandru” a donné naissance aux opinions contradictoires par rapport au sujet et à l’attitude de l’auteur vis à vis d’un système politique qui lui a provoqué des privations multiples, dont le point culminant a été l’emprisonnement, accompagné de la torture. Constantin Noica, figure imposante dans l’espace culturel comme conseiller spirituel, c’est un philosophe et essayiste roumain, dont l’érudition couvre un large registre, de l’essai jusqu’aux amples études de gnoseologie, philosophie, anthropologie, ontologie et logique.

Mots-clé: Constantin Noica, philosophie, logique, gnoseologie, Priez pour le frère Alexandre, système politique totalitaire

Tudor NEDELCEA

Constantin Virgil Gheorghiu sau orele culturii române

Résumé

E vremea să se realizeze o muncă de restituire pentru cultura română, ceea ce acest studiu se străduiește să facă cu privire la un alt autor contestat, Virgil Gheorghiu. Autor a mai mult de 40 de opere, a căror primă parte (până după cel de-al doilea război mondial) a fost scrisă în română și apoi direct în franceză, Virgil Gheorghiu a suferit o dură viață de exil până să se stabilească într-o țară liberă precum Franța. Puțin cunoscut în România, deoarece timp de 50 de ani ai regimului comunist, opera lui a fost interzisă, și persecutat din pricina mariajului său cu o evreică, Virgil Gheorghiu este romancierul unui celebru și plin de succes roman internațional, tradus în franceză de Monica Lovinescu, Ora 25, ora apocalipsului în care nimeni, nici măcar Dumnezeu, nu poate salva omul.

Cuvinte-cheie: Virgil Gheorghiu, Ora 25, scriitorii din exil, scriitori de limbă franceză, Monica Lovinescu

Il est temps de réaliser un travail de restitution pour la culture roumaine, ce que cette étude s’efforce de faire de plus belle au sujet d’un autre auteur contesté, Virgil Gheorghiu. Auteur de plus de 40 oeuvres, dont une première partie (jusqu’après la deuxième guerre mondiale) a été écrite en roumain, et, puis, directement en français, Virgil Gheorghiu a souffert une dure vie d’exil jusqu’à ce qu’il s’établisse dans un pays libre comme la France. Assez peu connu en Roumanie, car durant les 50 ans du régime communiste son oeuvre a été interdite, et persécuté à cause de son mariage à une juive, Virgil Gheorghiu est le romancier d’un célèbre et plein de succès roman international, traduit en français par Monica Lovinescu, “L’Heure 25”, l’heure de l’apocalypse où personne, ni même Dieu, ne peut sauver l’homme.

Mots-clé: Virgil Gheorghiu, L'heure 25, écrivains de l'exil, écrivains d'expression française, Monica Lovinescu

Caius Traian DRAGOMIR

Autoritate și liberalism în istorie

Abstract

Istoria depinde mai mult de o dinamică a tehnologiei, educației, cunoașterii, decât de structura statală a societății. Nu este vorba despre liberalism ca doctrină politică. Autoritatea și istoria sunt realități ce se află dincolo de rațiunea politică. A continua un traseu istoric este mult mai simplu decât a rescrie întregul program al organizării statale. Europa a înțeles aproape continuu că obiectivul existenței ei este unitatea, o idee pe care o datora, neîndoiește, trecutului său roman.

Cuvinte-cheie: istorie, tehnologie, educație, cunoaștere, doctrină politică, Europa, existență.

History depends more on the dynamic of the technology, education, knowledge, than of the state structure of the society. It is not about the liberalism as a political doctrine. Authority and history are realities that are beyond the political reason. To continue an historical path is more simple than to rewrite all the program of the state organizing. Europe has understood almost all the time that the objective of his existence is the unity, an idea who is, without doubt, a legacy of his roman past.

Keywords: History, technology, education, knowledge, political doctrine, Europe, existence.

Mircea COLOȘENCO

Ion Barbu - clasic al spiritualității române

Abstract

Acest studiu îi este dedicat operei și vieții lui Ion Barbu de către un mai vechi cercetător și editor al operei barbiene. El urmărește să ne demonstreze că în literatura, filosofia și știința națională, Ion Barbu este un inovator. Gânditor auster și savant matematician, Ion Barbu ne-a lăsat și mari deschideri (de școală, de emulație, de curent literar) prin opera sa. Bogăția și profunzimea conținutului, diversitatea și monumentalitatea construcției poetice au ridicat, în jurul creației sale, mitul ermetismului. Dan Barbilian (numele civil al lui Ion Barbu cu care și-a semnat lucrările științifice) scrie, în ultima parte a vieții, patru

lucrări de geometrie pentru a completa o teorie, lansată în 1934 la o Conferință de la Praga, și care suscitase mult interes unor matematicieni americani, prin anii 50.

Cuvinte-cheie: Ion Barbu, opera poetică barbiliană, fizica și matematica modernă, spațiile Barbilian, matematicieni români

This study is dedicated to the Ion Barbu's works and life by an old and loyal researcher of Barbu's works. He purpose to demonstrate us that Ion Barbu is an innovative writer and mathematician in different knowledge fields. Great thinker in matematics and original poet in lyrics, Ion Barbu left us several open and fruitful ways. Dan Barbilian, the unioersity mathematician in Bucharest, wrote, in the last years of his life, four works of geometry in order to complete his old theory of metric spaces, published in 1934 into a Conference of Prague, wich aroused a great interest among American mathematicians in the 50 years and much later.

Keywords: Ion Barbu, barbilian lyrical works, modern physics and mathematics, Barbilian spaces, Romanian mathematicians

Mihaela COMȘA

Una geografía del deseo:

Mi país inventado - de Isabel Allende

Rezumat

Articolul Mihaelei Comsa realizează o lectură subiectivă a cărții prozatoarei chiliene Isabel Allende *Mi país inventado*, omagiu cald al autoarei adus din depărtări țării sale, văzută din perspectiva distanței obiective și subiective a exilului. În demersul său, autoarea articolului adoptă puncte de vedere teoretice aparținând Juliei Kristeva, în scopul defnirii raporturilor textuale între simbolii, imaginar și real în contextul demersului narativ.

Cuvinte-cheie: Isabel Allende, *Mi país inventado*, experiența exilului, memorie afectivă, Julia Kristeva.

Marian BARBU

O capodoperă a literaturii chineze contemporane

Abstract

Se știe puțin despre literatura modernă din China în România, dar în schimb se știe mult despre filmul de acolo. Politica este stăpână peste toate verigile umanului. Pe aceasta se bazează și substanța narativă a romanului "Balzac și Micuța croitoreasă chineză", apărut la editura Gallimard și semnat de Dai Sijie. A fost tradus în 20 de limbi, iar în română a apărut la Polirom, în traducerea Danielei Boriceanu. Tema romanului este reeducarea intelectualilor și a familiilor lor prin muncă brută, iar venirea eroilor în satul de penitență cu o vioară a fost interpretat ca o uneltire. Autorul este și un regizor de film important, cunoscut în toată lumea.

Cuvinte-cheie: literatura modernă, China, film, politică, reeducare, vioară

Few things are know in Romania about the modern Chinese literature, but we know more about the movies made there. Politics are ruling everywhere and over all the rings of human beings. On that is based the narrative substance of the novel "Balzac and the little Chinese Taylor", published by the Gallimard Publishing House, translated by Daniela Boriceanu. The Theme of the Novel is the re-education of the intellectuals and their families by hard work, and the coming of he heroes in the village of penitence carrying an violin was seen as an offence. The Author is also an famous film director, worldwide famous.

Keywords: Modern literature, China, movies, politics, reeducation, violin

Mircea PLATON

În linie dreaptă: Conservatorul Petru Th. Missir și statul reprezentativ (VII)

Abstract

Junimistul Petru Th. Missir (1856-1929) e sortit să devină unul dintre cele mai importante repere ale oricărei mișcări de renaștere națională românească. Cunoscut până acum doar unui mănunchi firav de specialiști, Missir e un gânditor conservator a cărui recuperare nu are nimic de a face cu sentimentalismul de arhivă. Missir nu e un autor care trebuie scos din uitare, ci un gânditor care ne poate smulge din amnezie. Asemenea oricărui conservator autentic, Missir e interesat de realitate și de lupta împotriva

falsificării ideologice și, de fapt, a realității, realitatea având de a face și cu trecutul, prezentul și potențialul unei națiuni, așadar, cu semnificația ei.

Cuvinte-cheie: Petru Th. Missir, Junimea, conservatorism, ideologie, realitate, națiune

Conservatory Peter Th. Missir and representative state. *Petru Th. Missir (1856-1929) is destined to become one of the most important marks of any national resurrection movement. Known until now by a small group of specialists, Missir is a conservative thinker whose recovery has nothing in commune with the archive's sentimentalism. Missir is not an author, who must be kept out from oblivion, but a scholar, who saves us from amnesia. As any veritable conservative, Missir is interested by reality and the battle against the ideological forgery and, in fact, of the reality itself, reality being related with the past, present and the potential of a nation, with its sense.*

Keywords: Petru Th. Missir, Junimea, conservative, ideology, reality, nation

Virgil TĂNASE

Dimitrie Cantemir

Abstract

Avem în fața ochilor un demers original care-și propune să răspundă la întrebarea de ce Dimitrie Cantemir a ales să scrie în limba română romanul "Istoria hieroglifică". Este un demers justificat și legitim în cazul lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă și premergătoare secolului Luminilor: om politic, voievod al uni țări care reprezintă un punct de fricțiune între două, aproape trei mari puteri statale, situată pe falia care separă Orientul de Occident. Dimitrie Cantemir a fost istoric în lucrarea Incrementa atque decrementa aulae othomanicae și geograf în Descriptio Moldaviae, a fost logician în Compendiolum universae logices institutiones, lucrări redactate toate în LATINĂ, limba savanților europeni cu care corespunde și printre care unii l-au avut în mare stimă. Dimitrie Cantemir e moralist: redactează în limba GREACĂ pentru a o publica la Iași, în Moldova, într-o ediție bilingvă, Disputa înțeleptului cu lumea; este de asemenea și muzician și redactează în limba TURĂ tratatul său Kitab-i ilm-i musiki. De ce alege, deci, să scrie în română când cunoștea și putea să scrie excelent în atâtea limbi internaționale ale vremii? Am vrut să-l invoc pe Dimitrie Cantemir pentru a-i aduce un omagiu celui care a fost primul ce a semnalat excelența românească a României.

Cuvinte-cheie: Dimitrie Cantemir, Descriptio Moldaviae, Istoria hieroglifică, Disputa înțeleptului cu lumea, Incrementa atque decrementa aulae othomanicae, voievod și om politic român, primul romancier român

Renaud FAROUX

L'internationale des esprits et les chimères de l'Europe

Abstract

Expoziția Muzeului Strasbourg "Europa spiritelor sau fascinația ocultei 1750-1950" este pur și simplu miraculoasă, chiar "monstruoasă" prin bogăția sa enciclopedică: 160 de artiști, 30 de țări europene reprezentate, mai mult de 800 de documente literare, 500 de picturi, gravuri, desene, sculpturi, fotografii, 150 de obiecte științifice și un catalog remarcabil pe măsura acestei lipse de măsură! Este oare o meta-expoziție pentru făcăniți? O primă secțiune a expoziției este dedicată artei și literaturii și trece în revistă diferitele mișcări: romantismul, simbolismul, avangarda, suprarealismul. O a doua parte, realizată cu Biblioteca orașului, este consacrată istoriei și iconografiei ocultei. A treia secțiune este mai științifică și pune în scenă faimoasa cadă a lui Mesmer, apărătorul magnetismului animal.

Cuvinte-cheie: Expoziția Muzeului Strasbourg, Europa spiritelor, fascinația ocultei, mișcări literare, istoria și iconografia ocultei